

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 8.—
za en mesec 2.—
za Nemčijo celoletno . 25.—
za ostalo inozemstvo . 36.—

V upravljanju:

Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamerne št. 10 v.

Inserati:

Enostopna petitvra (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat » 13 »
za trikrat » 10 »
za več ko trikrat . . . » 9 »

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvra 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 6 strani.

Slovenci ob meji zmagujejo.

Št. Ilj v Slov. Gor., 15. sept.

Hud, neizprosni boj se bije za naš Št. Ilj. Kdor se je udeležil 8. septembra otvoritvene slavnosti »Slovenskega Doma« v Št. Ilju, ta se je sam prepričal, s kakimi, naravnost satanskimi nasprotniki se moramo boriti obmejni šentiljski Slovenci. Za vsako ped zemlje se je treba boriti, naše pravice pa braniti z velikim naporom. Pa vesel je ta boj obenem, ker nam stoji ob strani ljudstvo, ki je probujeno in zavedno. O tem so se lahko prepričali naši gostje 8. septembra. Dasiravno je Št. Ilj komaj četrt ure oddaljen od nemške meje, vendar je ljudstvo v veliki množini prihitelo na slavnost.

Ciršak je občina ob Muri v Št. Iljski župniji. Tako zglede občine ne najdemo kmalu kje na Spodnjem Štajerskem. V tej občini so se vršile dne 14. septembra občinske volitve. Dasiravno je občina s Selnico osamljena ob Muri, vendar so zmagali tokrat Slovenci v vseh treh razredih skoraj enoglasno. Nemški šulferajn stavi v tej občini novo svojo učilnico. Ko se je doznalo za to drzno nemško nakano, zavrela je ogorčenja mirna kri naših mož.

In temu svojemu ogorčenju so vrli krščansko-narodni naši možje-volilci dali duška na dan volitve.

Vso šentiljsko protestantsko nemštvo je bilo na nogah; na čelu odpadnik učitelj Gordon, šentiljski eksžupan Fišereder, veliki Nemec kranjske krvi Forte Sadu in še nekaj drugih sličnih junakov, so se trudili, da bi omajali močno slovensko trdnjavo — Ciršak.

Ni jim bila sreča mila! Ze po prvem poizkusu v tretjem razredu so vrgli moško puško koruzo. Naša agitacija je bila tako dobro vpeljana, da so dobili Šudmarkini kandidati samo štiri glasove. Slovenci so dobili v prvem razredu sedem glasov, v drugem 17 glasov in v tretjem 36 glasov.

Kdo ne bi bil vesel te lepe zmage obmejnih Slovencev. Dočim slišimo, da je padlo Teharje v bližini Celja, kjer se nahaja generalni štab liberalcev, si naši kršč.-narodni možje na severni periferiji vedno bolj utrjujejo tla.

Važen je ta proces. Pred desetimi leti je vladala v mnogih naših občinah še velika brezbržnost. A danes!

Tujec, ki je prihrul v podobi Šudmarke in Schulvereina nad naše kraje je izzval pri celem našem ljudstvu velik odpor proti tujcem, ki širijo protestantizem in velenemštvo, ker imajo v srcu gnjev do vsega, kar je katoliško, slovensko in avstrijsko. Starokopitnih zmernih nemškutarjev ni več! Tuji naval jih je preobrnil v Slovence!

Slava našim možem ob skrajni periferiji!

Prihodnjo nedeljo 18. septembra se vrši v Ciršaku popoldne velik ljudski shod. Govorita poslanec Roškar in dr. K. Verstovšek.

Hrvaška misel vstaja.

Kdor je motril hrvaške politične razmere zadnjih let ne samo v banovini, marveč tudi v drugih hrvaških deželah, je moral kot pošten načelnik prijatelj hrvaške misli mnogokrat bridko zmagovati z glavo nad vso žalostno zmedo in brezupno razrušenostjo teh razmer. Koalicija je prodajala hrvaške koristi za skledo osebnih koristi in baranta še danes z njimi kakor jud z blagom, ljudje, ki bi jih imela brez-pogojno družiti verska in narodna načela, so bili iz večinoma nenačelnih vzrokov raztreseni po raznih strankah in skupinah in so se medsebojno pobijali. Nikjer sloge, nikjer edinosti in načelne discipline. Toda v vsem tem vrvežu pa le ni umrla velika misel, niso zamrla poštena rodoljubna srca. V največji sili, v očigled brezvestnemu početju koalicije in pogubnim vedno bolj očitnim nameram mažarske vlade in Khuenovega uslužbenca na častitljivem banskem prestolu dr. Tomašića — so zbrali vse svoje sile možje, ki so si ohranili čisto hrvaško prepričanje ter dvignili prapor sloge in klicali na delo za narod vse one, ki so dobre volje. Kakor povsod, tako je tudi tukaj verska sila, verska misel bila tišča gonilna moč, ki je spravila v tek in pravi tir idealno narodno misel.

Možje, ki so se zbirali okrog katoliškega lista »Hrvatstvo«, so sprožili misel, da se vsi pošteni pravaški elementi združijo v novo edinstveno stranko na podlagi katoliškega in Starčevićevega pravaškega načela. Začela so se temeljita in resna pogajanja s Starčevićovo čisto stranko prava, a tudi z disidenti, ki so se pod vodstvom dr. Mile Starčevića leta 1908. ločili iz nje in ustanovili lastno skupino. Pogajanja s slednjimi so se takoj spočetka razbila radi osebnih nasprotstev, s toliko večjo vstrajnostjo pa so se nada-

ljevala s čisto stranko prava. In drugi dan potem, ko je zloglasna koalicija sprejela fuzijo, je postala dejanje tudi združitev katoliško in pravaško mislečih Hrvatov, rodila se je »Stranka prava«.

Ze zvečer 14. t. m. so se zbrali na predkonferenci v »Starčevićevem Domu« v Zagrebu odlični hrvaški možje iz vseh pokrajin, kjer biva hrvaški narod in živi hrvaška misel: od Dalmacije in Bosne pa do Donave. Drugo jutro, 15. t. m., je v istem prostoru bilo zborovanje Starčevićeve hrvaške stranke prava z edino točko dnevnega reda: Združitev s skupino »Hrvatstva«. Bilo je navzočih okrog 400 zborovalcev, razpoloženih svečano in navdušeno. Predseduje dr. A. Horvat, poročilo o dogovorih glede fuzije in o posameznih točkah programa poda dr. K. Bošnjak. Izvajal je, kako se je leta 1895. in leta 1908. pravaštvo razbilo na več strank, a kako so politični dogodki, zlasti aneksija Bosne in nastop dr. Tomašića, vedno bolj pritiskali Hrvaško in vse prave rodoljube silili k slogi. Kako je skupina »Hrvatstva« s pozivom 13. maja 1910 prevzela iniciativo za fuzijo in kako ni bilo težko priti do soglasja med možmi, ki so pravaši in kot učenci A. Starčevića, ki je rekel, da kdor nima vere, je živina — tudi zvesti sinovi Cerkve. Katolištvo in hrvaštvo nam mora biti eno, kakor je Srbom eno Srbstvo in pravoslavlje. Nujno potrebno je, da se osnuje nova močna stranka na teh dveh načelih: hrvaštva in katolištva. In to stranko snujemo danes s fuzijo s skupino »Hrvatstva«.

Nato je prebral in razložil program nove stranke, ki so ga navzoči točko za točko z velikanskim navdušenjem sprejeli. Ko je na koncu predsednik še enkrat vprašal, ako je novi program soglasno sprejet, se je oglašil nek dijak k besedi, češ, da bi rad nekih pojasnil glede svetovne in cerkvene politike. Toda, ker se je pravaško dijaštvo že prej na svojem posebnem shodu izreklo sovražno proti namišljenemu »klerikalizmu« nove stranke, mu zborovalci niso pustili do besede in predsednik je izjavil, da stranka ne pusti dotikati se katoliške vere. Nato se je na predlog predsednika izbrala posebna deputacija, ki se je šla za žrtve in trud zahvaliti bivšemu predsedniku stranke dr. Jos. Franku. Zborovalci so navdušeno zapeli »Lepo našo domovino« in tako zbrani čakali skupnega zborovanja.

Medtem se je enako zborovanje vršilo v »Katoliški kazini«, kjer je nad 300 odličnih pristašev »Hrvatstva« du-

hovskega in svetnega stanu iz vseh hrv. pokrajin, med njimi mnogo č. oo. frančiškanov — ravno tako navdušeno sprejelo na znanje fuzijo in program ter sklenilo, da se na hrvaško duhovščino izda manifest. Predsedoval je znani vneti prvobornik župnik dr. Homotarič.

Nato so zborovalci v sprejedu krenili v »Starčevićev Dom«, kjer so jih z navdušenim vzklikanjem pozdravili pristaši Starčevićeve hrvaške stranke prava.

Na pozdrav in poziv predsednika dr. A. Horvata poročila o sklepu pravašev okrog »Hrvatstva« dr. Homotarič, nakar dr. Horvat izjavi, da je **s tem fuzija izvršena in javno proglašena.**

Govorili so še dr. Prebeg, dr. A. Horvat, msgr. Cankar, Slovenec veleč. gosp. Kulović in don Ante Jasprica. Potem je bila seja prekinjena do 4. ure popoldne.

Vse ostalo nam povedo sklepi, ki jih tu doslovno navajamo:

I.

Starčevićeva hrvaška čista stranka prava in pravaši krog »Hrvatstva« se, uvaževaje dejstvo, da se je njihovo delo v politični smeri tudi že dozdaj vjemalo, in v iskreni želji, da se vsi pristaši pravaškega programa čim prej najdejo v eni stranki, — združujejo pod imenom »**Stranka Prava**« in bodo, neomajljivo stoječi na državnopravnem programu z dne 26. junija 1894., nadaljevali svoje dosedanje politično delo v čistem hrvaškem duhu in v smeri pokojnega dr. Ant. Starčevića.

II.

»Stranka Prava« jemlje za temelj svojemu delu na kulturnem in socialnem polju krščansko-socialna načela ter bo na podlagi teh načel posvetila posebno skrb povzdigi hrvaškega kmeta, delavstva in obrtništva.

III.

»Stranka Prava« bo z ozirom na dejstvo, da se eden edinstveni hrvaški narod deli na več veroizpovedovanj, sama neomajljivo stoječa na katoliškem stališču, spoštovala versko prepričanje vernikov vseh postavno priznanih veroizpovedovanj. Tako je omogočeno tudi drugovercem, ki jim je iskreno za uresničenje državnopravnega programa od 26. jun. 1894., sodelovati pri političnem delu stranke, kakor je bilo to tudi doslej.

IV.

»Stranka Prava« stoji na načelu, da sta katoliška cerkev in država vsaka v svojem delokrogu neodvisni in

LISTEK.

Deklè z biseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard. —
Prevel J. M.
(Dalje.)

Mark je preživel v tej samoti kake štiri ali pet mesecev v oskrbi Nehušte in Esencev. Ko je mogel iz hiše, je hodil v vas, kjer se Esenci zopet gradili nekaj hiš, in se ustavljal na vrtu hiše, kjer je nekaj prebivala Mirijam. Sedaj je bil prostor ves zaraščen, vendar je med drevjem še vedno stala lopa, ki ji je služila kot delavnica, in v njej je ležalo nekaj nedovršenih kipov, med njimi kip Markov, ki ga je bila začela in dala na stran, predno je izvršila onega, ki ga je Neron imenoval nebeškega in ga razpostavil v nekem templju v Rimu. Ta prostor je bil zelo otožen za Marka, ker mu je vzbujal nebroj spominov, vendar mu je bil drag in ljub, ker ga je spominjal na Mirijam.

Iz raznih govoric so Esenci posneli, da je Tit popolnoma razdeljal Jeruzalem in odšel s svojo vojsko v Cezarejo ali Berit; tu je preživel zimo in prirejal sijajne igre v amfiteatru. Mark ni imel

nobene priložnosti, da bi se približal Titu. Imel je zato važen razlog. Pri Rimljanih je bilo nečastno za vojaka, posebno še za častnika, ako se je dal živ vjeti, in radi tega se ni hotel izpostaviti sramoti. Kakor je Gal povedal Mirijam, se ni noben Rimljan smel dati živnega ujeti. Zato je Mark še dalje živel med Esenci in čakal, kedaj in kam ga pahne neizprosna osoda.

Ko je Esencev Samuel zapustil Tir s pismom in pristanom, ki mu ga je izročila Mirijam, je krenil proti Jeruzalemu, ki pa je bil razdejan. Nad mestom so frfotali jastrebi in orli, med razvalinami po mestu pa so se potikale hijene, volkovi in se gostili z mrtvimi trupli. Samuel je iskal vhod do onih votlin, o katerih mu je pripovedovala Mirijam in v ta namen se je dan za dnevom potikal na severni strani mesta blizu starih damaških vrat. Odprvine ni mogel najti, vsenaokoli so še gospodovali šakali, ki so si te votline izbrali za svoje brloge. Naposled so ga vjeli rimski vojaki, ker se jim je zdel sumljiv. Izgovarjal se je, da išče zelišč za hrano; a častnik mu odgovori, da mu bo on preskrbel boljšega živeža in obenem tudi koristnega dela. Vzeli so ga seboj in vtaknili med vjetnike, ki so morali podirati mestne utrdbe. Več mesecev je moral tako delati in okušal

je tudi rimske batine, zato je bil zelo vesel, ko se mu je posrečilo, da je pobegnul.

Med sojetniki je izvedel, da so se Esenci vrnili nazaj k Jordanu. Samuel hitro krene za njimi. Radostni so ga bratje sprejeli, ko jim je povedal, da Mirijam živi. Ko je zvedel da je Mark med njimi, ga je hitro poiskal.

Mark je sedel na vrtu in z njim Nehušta. Govorila sta o Mirijam, o drugih stvareh sta malo govorila.

»Upam sicer, da je še živa, vendar se bojim, da upam brez upa,« bi rekel Mark. »Nemogoče je skoro, da bi preživela ono noč, ko je zgorel tempelj.«

»Nemogoče se tebi zdi,« odgovori Nehušta, »a pri Bogu je vse mogoče.«

Ko izpregovori te besede ugleda Esenca Samuela pred seboj.

»Koga iščeš?« vpraša Nehušta, ki ga ni poznala.

»Plemenitega Rimljana Marka,« odgovori Samuel, »zanj imam neko sporočilo.«

»Jaz sem Mark,« reče stotnik, »povej, kakšna sporočila mi prinašaš?«

»Mirijam me pošilja.« —

»Človek ali se šališ, ali je resnica? Mi živimo v tej misli, da je Mirijam mrtva. — Kakšen dokaz nam podaš?«

vpraša Mark ves razburjen.

»Tale prstan,« odgovori Samuel in potegne izpod obleke prstan ter mu ga izroči rekoč: »Ali je pravi?«

»Oj bogovi, to je res isti prstan, ki sem ga jaz dal deklci. Ali imaš še kaj družega?«

»Imel sem tudi pismo; a rimski vojaki so mi vzeli suknjo, v katero je bilo pismo všito. Prstan sem pa rešil s tem, da sem ga skril v ustih, ko so me preiskovali.«

Mark vzdihne, Nehušta pa je rekla naglo:

»Kaj pa ti je naročila?«

In Samuel jima je vse povedal kar je vedel.

»Kedaj si se ločil od Mirijam?« vpraša Nehušta.

»Skoro pet mesecev bo. Kakih stoindvajset dni so me imeli vjetega v Jeruzalemu, kjer sem moral podirati mestno ozidje.«

»Pet mesecev,« reče Mark. »Povej mi, ali je Tit že odrinil proti Rimu?«

»Slišal sem, da je na poti v Rim zapustil Aleksandrijo.«

»Mirijam bo stopala v njegovem zmagoslavnem izprevodu in bo pozneje prodana kot sužnja! Ženska, niti trenotka ne smemo izgubiti,« veli Mark.

Urno so odšli vsi trije k Itijelu, ki je ležal bolan na smrtni postelji.

morata vsled tega mešana vprašanja dogovorno in v sporazumu rešavati, v vseh verskih in cerkvenih upravnih vprašanjih pa zahteva »Stranka Prava« popolno avtonomijo za katoliško cerkev.

V.

Organizacija »Stranke Prava« se naslanja na dosedanj obojestranski organizaciji. Strankine zadeve vodi poslovni odbor osmih mož, ki se izvoli na skupnem zboru.

VI.

Da se edinstvo »Stranke Prava« tudi na zunaj dokumentira, stopita se dosedanj glasili »Hrvatstvo« in »Hrvatstvo Pravo« v en organ, ki se bo imenoval »Hrvatsko Pravo«, ravno tako pa tudi oba ljudska lista »Istina« in »Hrvatska Zastava« v en ljudski list, ki se bo imenoval »Hrvatska Zastava Istine«, medtem ko se »Hrvatske Novosti« obdrže pod istim imenom. Lastnik vseh treh listov je »Hrvatsko katoliško tiskovno društvo« zedinjeno s »Hrvatsko radniško tiskarno«.

V. odbor osmerice je čista stranka prava izvolila gg.: Mijo Tkalčiča, dr. Karola Bošnjaka, dr. Aleksandra Horvata in dr. Milana Ogrizovića; pravaši »Hrvatstva« pa gg. dr. Dominesa, dr. Pazmana, dr. Milobarja in dr. Lončarića.

Zvečer ob 8. uri se je v mestni »Streljani« vršil mnogobrojno obiskan slavnosten komers, kjer se je v navdušenih govorih slavil velepomemben dan pravaške sloge.

Bog daj, da bi ta dogodek in ta dan rodil Hrvatom in nam one vspehe in nam približal one velike cilje, ki so nam skupni in enako dragi. Bog in sreča junaska!

Došlo je od vseh strani veliko brzojavnih pozdravov, ki so pričali, kako radostno je hrvaško ljudstvo pritrtilo zedinjenju pravašev, kako globoko korenini v ljudstvu misel hrvaška in misel katoliška.

II. avstrijski shod kmetijskega združništva na Dunaju.

Ta za vesoljno kmetijsko združništvo naše države važni in pomenljivi shod, h kateremu smo pred dvema tednoma tudi mi vabili naše slovensko združništvo, se je vršil cel ta teden na Dunaju. Odzvali so se našemu povabilu odlični zastopniki slovenskega kmetijskega združništva, ki je zbrano pod zastavo Združne zveze v Ljubljani v jako častnem številu, tako, da nas je bilo Slovencev iz vseh jugoslovanskih dežel, po katerih se razteza delokrog domače Združne zveze, okoli 40 in so bile po istih zastopane vse vrste našega tolikanj lepih uspehov obetajočega združništva.

Zborovanja so se udeležili zastopniki kmečkega združništva vseh avstrijskih narodnosti in veroizpovedanj brez razlike in izredno odličnem številu, posetili so pa zborovanje tudi razni odposlanci iz tujih sosednih in bolj oddaljenih evropskih držav, v katerih je kmetijsko združništvo na visoki stopinji tako, da je bila obširna dvorana nižjeavstrijskega deželnega

zboru, v kateri se je zborovanje vršilo, zlasti s početka nabito polna in je bilo vseh zastopnikov in odposlancev gotovo več kot pol tisoča.

Referate so podali temeljito različni izkušeni avstrijski kmetijski združgarji in bomo z ozirom na eminetno važnost posameznih iste ob priliki in po potrebi tudi v našem listu podrobneje razpravljali. Vsekako je brez dvojbe, da so i naši zastopniki se marsikaj koristnega naučili in prinesli iz shoda nazaj v domovino, kar se bode dalo s pridom porabiti v prospeh našega kmetijskega združništva.

Shod je zavzel tudi svoje stališče napram znani zadevi glede dogodljajev pri nemški takozvani »Centralnisi« na Koroškem, katere so kakor znano, porabili celo naši slovenski liberalci, ki se štujijo v poslednjem času k združništvu, katero so poprej desetletja zasmehovali in pobijali in skušali v svoji brezvestni hudobiji ter neumnosti oškodovati čisto ponedolžnem tudi naše slovensko združništvo ne le samo na Koroškem, ampak tudi izven te kronovine, to pa le iz razloga, ker isto neče služiti njihovim samopasnim namenom in ker svojih marljivo zbranih kapitalij in fondov ne pusti priti v liberalno ovinkarsko malho. Mi smo ponovno povedali, da nas ta žalostni polom na Koroškem nič ne briga in da ni niti ena slovenska posojilnica, z istim v najmanjši zvezi ter povdarjali, naj Nemci, ki so to juho sami skuhali, jo tudi sami posrežajo. Da smo imeli mi prav, potrjuje tudi sklep, ki ga je tozadevno storil ta drugi avstrijski kmetijski združni shod, kateri je celo z glasovi najzagrizenejših liberalcev in brezvercev sprejel soglasno sledečo, od občnega zbora Splošne zveze kmetijskih združav avstrijskih dne 13. t. m. sestavljeno resolucijo:

»Občnemu zboru Splošne zveze je predložil generalni predsednik iste dne 13. septembra 1910 poročilo o dogodljajih, pripetivših se pri centralni blagajni združav v Celovcu na Koroškem. Iz navedenih podatkov glede upravljanja imenovane centralne blagajne od strani njenih organov, posnema zbor z globokim začudenjem in obžalovanjem, da so prezirali organi združave najpriprostejša temeljna načela gospodarskega upravljanja, kakor tudi obstoječe zakonite predpise in da je manjkalo sploh vsako po postavi predpisano in v pravilih določeno nadzorstvo in da slednjič ni odgovarjala organizacija niti onim temeljnim naukom kmetijskega združništva, ki so se po drugod prav dobro obnesli.

Pri občnem zboru zbrane in zastopane zveze, ki so temeljna načela preizkusile tekom let v posameznih kronovinah in spoznale, da tvorijo ista zadostno podlago za solidno upravljanje, kateremu se ne bi moglo oporekati, obsojajo najstrožje zanemarjenje teh načel, kar je povzročilo polom pri navedeni centralni blagajni; vsled tega je to tem bolj kaznjivo, kajti ako bi se bila izvrševala in upoštevala naročila Splošne zveze na Dunaju, katere je dala ista kot revizijska oblast, bi katastrofa vsaj v tolikem obsegu ne bila mogla nikdar nastopiti.

Zbor združnikov spozna in sprevidi iz podanega poročila, da izvira polom pri tej centralni blagajni iz dejanj enega posameznika, katerih ni moči dovolj ostro karati, kakor tudi enako iz lahkomišljenega upravljanja združave od strani njenih organov, česar ni nič manj obsojati, obenem pa zavrača zbor odločno vse napade, ki so tem povodom naperjeni proti vsemu združništvu.

Kmetijsko združništvo bode spopolnjevalo nepretrgano svoje delo tudi v bodoče na temeljih, ki so se doslej obnesli kot pravi in dobri, to je na temeljih samopomoči, samouprave in lastne odgovornosti in odklanja isto vse dalje posegajoče postavne in upravne ukrepe, ki bi omejevali avtonomijo in ki bi ovirali zdrav razvoj združav. Zbor članov pričakuje, da se bode uvidelo na vseh poklicanih mestih, spoznavajoč odgovornost, ki pripada istim, potrebo, da se mora vkreniti vse, da se obvarujejo škode upniki in združniki.

Veliko zaslugu si je stekla Splošna zveza na Dunaju, povzročivši predstojajoči sklep, ki ga je prijavila, kakor je to bilo najbolj umestno, tako odločnemu in kompetentnemu zborovanju, kot je bil ta drugi shod kmetijskih združav avstrijskih na Dunaju. Nas to tem bolj veseli, ker se je od merodajne in zato poklicane strani osvetlila stvar, kakor je potrebno in se je s tem vsem zavidljivim in škodoželjnim liberalcem, med temi v prvi vrsti našim liberalnim lažizdrugarmjem, ki ponižujejo pravo kmetijsko združništvo v blato sebičnega strankarskega egoizma, za vselej temeljito zavezalo obrek-

ljive jezike. Veselega srca in z zadovoljstvom pa smo se povrnili iz dunajskih zborovanj tudi zaradi tega, ker smo slišali na istih iz ust najmerodajnejših faktorjev zagotovilo, da se bodo na za to kompetentnih mestih na vso moč potrudili in skušali poravnati pri centralni blagajni v Celovcu nastalo škodo, če in v kolikor se bode pokazalo iste po dovršenih preiskavah in končnem računu in da se bode obvarovalo občutljivih izgub združnike, vlagatelje in druge upnike, ki so kakor že v začetku omenjale, le Nemci, po večini kmetovalci. Kot pravi združgarji, ki smoteno stremimo za vzvišenimi cilji tistega združništva, ki ima zares povsem značaj kmetijskega združništva in kot dobri katoličani moramo biti gotovo mi najboljši sosedji, četudi druge narodnosti, le zadovoljni, ako se skupnemu delu gmotno in gospodarsko prizadetih, kakor tudi narodno, provincijelno in tudi politično interesovanih faktorjev posreči nesrečno zadevo zadovoljivo poravnati, kar Bog daj!

V ostalem pa želimo tudi vsem drugim sklepom, storjenih na opisanih dunajskih zborovanjih najlepših uspehov in blagoslova v prid in prospeh našega poštenega slovenskega združništva širom slovenskih in jugoslovanskih dežel.

Fr. Jošt.

DELEGACIJE.

bodo dovolile o Božiču provizorij. Redno zasedanje delegacij bo šele dne 9. januarja 19011.

SPRAVNA POGAJANJA NA ČEŠKEM.

Češki višji deželni maršal princ Lobkovic sklicuje pravno konferenco v torek dne 20. t. m. Češki radikalci so sklenili, da se udeležijo konference, ker nočejo zamuditi prilike v obrambo čeških pravic.

IZVOLSKI IN BOSENSKO-HERCEGOVSKA ANEKSIJA.

Poroča se, da ni povzročila aneksija Bosne in Hercegovine, da je odstopil Izvolci. Naglašja se namreč, da je pisal car Aleksander III. pisma, v katerih pritrja, da Avstro-Ogrska za vse večne čase prevzame protekcijo Bosne in Hercegovine.

VOJAŠKA ZVEZA TURČIJE Z AVSTRIJO IN NEMČIJO.

Turško časopisje potrjuje poročila, da se pogaja Turčija o vojaški zvezi Turčije z Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Pogajanja vodi nemški carigrajski poslanik.

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE V JABLONCU.

Pri nadomestni volitvi v Jabloncu na Češkem je dobil nemški radikalec Glöckner 3744, kandidat nemške delavske stranke 1726 in socialni demokrat Trubenecker 4776 glasov. Ožja volitev med radikalcem in socialistom bo dne 26. t. m. Socialni demokrati so zelo nazadovali od volitev leta 1907 sem, ko so dobili 5717, Vsenemci 2896, krščanski soc. 218, nemški delavci 649 in Čehi 258 glasov.

ITALIJANSKI TOPOVI ZA ČRNO GORO.

Italijanska vojna uprava je pod izredno ugodnimi pogoji prepustila Črni gori dve bateriji 24 cm-topičev, ki jih je vsled prenovitve artiljerijskega materiala izločila.

RUSKI CAR IN NEMŠKA SOCIALNA DEMOKRACIJA.

Ruski diplomati pretresavajo vprašanje, če bi ne kazalo po ruskem poslaniku v Berlinu protestirati pri nemški vladi, ker nemški soc. demokrati zdaj, ko biva car v Nemčiji, po svojih shodih surovo psujejo gosta Nemčije.

ŠPANSKO-AMERIŠKA RAZSTAVA V SEVILJI.

Leta 1914. bo v Sevilji velika španskoameriška razstava, v kateri bodo zastopane vse panoge trgovine, industrije, umetnosti itd. Španska vlada je dovolila v to svrhu 3 milijone peset podpore, mesto Sevilja bo dalo 1 milijon peset, provinca pa 600.000 peset. Okoli 2 milijona pa bodo prispevali za razstavo zasebniki. V času otvoritve razstave se bo izročil prometu novi kanal »Alfonzo XIII.«, ki se sedaj gradi.

ODKRITJA O RUSKI POLICIJI.

Ruski anarhist profesor Burcev je odkril nedavno o ruski policiji jako zanimive stvari. Sedaj se je izvedelo, da mu je vse podatke dal Leonid Menčikov, — eden najuglednejših ruskih policistov. Menčikov je bil najprej vrhovni šef policije v Moskvi, potem absolutni gospodar vseh okrajnih policij v Poljski, pozneje v Finski in v Ukrajini. Imel je v roki najdelikatnejše zadeve, velevažne tajne spise, katere je — mar-

ljivo prepisoval. Leonid Menčikov sedaj izjavlja, da je bil vedno prepričan revolucionar in da je le radi tega deloval med neprijatelji, da je proučil njihovo gibanje. Menčikov je izdal ruskim revolucionarjem vse »agente provokaterje«, denunciral je Landesena Hartinga, poglavarja tajne policije v Parizu in celo vrsto drugih. Menčikov pravi, da bo objavil velevažne tajne spise o ruski policiji.

Služba po predpisih na južni železnici.

Krščanski železničarji in soc. demokrati.

Koalicija nekaterih železniških organizacij je povzročila na progah juž. železnice pasivni odpor. Krščansko socialna železničarska organizacija »Prometna Zveza« se dozda ni pridružila gibanju, ker so uradniške organizacije prezrle organizacijo krščanskih železničarjev. Tudi soc. demokrati se še niso pridružili gibanju uradniških organizacij. Socialisti so izdali včeraj letake, v katerih naznanjajo, naj se soc. demokrati ne udeležijo gibanja, dokler ne poizve organizacija, kakšno stališče da zavzema glavno ravnateljstvo južne železnice glede na zahteve železničarjev. Odgovor da dobe včeraj popoldne.

Ravnateljstvo južne železnice o pasivni resistenci.

Ravnateljstvo južne železnice je izdalo sledeči komunik: Ker so se razbila pogajanja, se je pričela po vseh avstrijskih progah pasivna resistencia. Vlaki imajo znatne zamude. Prizadet je zelo osebni in brzojavni promet. Na postajah Matzleinsdorf, Maribor, Inost, Kufstein, Trst in Ljubljana primanjkuje prostora.

Poročila s posameznih postaj.

V Mürzzuschlagu se je pričela pasivna resistencia točno, kakor je določila koalicija. Mürzzuschlag je zelo važna postaja s posebnim ozirom na semerinški promet in pripada največjim postajam južne železnice. Pri osebnem prometu se služba po predpisih včeraj še ni poznala, le italijanski brzovlak, ki vozi čez Ljubno in Koroško v Italijo in večerni južni brzovlak sta imela zamudo. Pač pa so imeli vsled pasivne resistance tovrni vlaki zamude, ki so znašale 1 do 2 uri. Popoldne se je zelo čutila pasivna resistencia pri severnih vlakih. Polnoči še niso došli tisti vlaki, ki bi morali privoziti že dopoldne. V Dunajskem Novem Mestu je oviran ves promet, kar se zelo občutno čuti, ker se tu srne tudi blago, ki pride iz Ogrske. Na graškem kolodvoru se tudi občutno čuti služba po predpisih. Vlaki imajo zamude po deset minut, vlak št. 108 je imel celo 90 minut zamude. Včeraj popoldne se je pasivni odpor še hujše čutil. Tovorni vlak 812 ki zapusti Gradec ob 4. uri 53 minut popoldne se je odpeljal šele ob 6. uri 33 minut. Vlak je zato važen, ker preskrbuje Dunaj z živili. Povspešeni tovrni vlak je imel zamude 1 uro 5 minut, neki tovrni vlak, ki pride ob rednih razmerah v Gradec ob 3. uri 48 minut popoldne, ob deseti uri zvečer še ni bil v Gradcu. Vlak št. 811 je imel v Brucku zamude 54, v Gradcu 58, v Puntigamu 120 in v Spielfeldu 141 minut. Koroški brzovlak je imel zamude 19, koroški osebni vlak 46 je imel v Mariboru 11, v Gradcu 41 minut zamude. Brzovozni tovrni vlak 855, ki vozi v Trst in pride v Gradec ob rednih razmerah ob 5. uri 32 minut, se je pripeljal v Gradec še le ob 9. uri 37 minut zvečer.

V Matzleinsdorfu, tovrni dunajski postaji, je vladala včeraj velika zmešnjava.

KOLERA.

Na Dunaju včeraj ni nihče obolel na kolero, dasi so oddali več oseb v bolnišnico radi driske. Na Ogrskem so na kolero včeraj zopet obbolele štiri osebe. Ker so na Dunaju glede na nevarnost kolere zelo ostro nastopili, so na borzi padli ogrski papirji. V Rumuniji je umrl na kolero Italijan Bria, ki je, kakor sodijo, nalezil kolero na nekem laškem parniku, ki se je pripeljal iz Benetk čez Jakin v Galac. V Schönbergu pri Berlinu sta na sumljivih kolerinih znakih obolela neki inženir in neka gospodinja. V Danzigu so tudi konstatirali kolero. Iz Almerije na Španskem se poroča, da je obolelo za kolero na parniku »Antoine« 14 oseb. Parnik je prijadral iz Aleksandrije.

- Slovenski starši! Pošljite svoje otroke v slovenske šole!

Književnost.

Ljudska knjižnica, 11. zvezek. Jakoba Aleševca izbrani spisi*: Kako sem se jaz likal. III. del.

Četudi bi navedena povest slehernemu nudila obilico najpristnejše zabave, vendar bo brezdvomno v prvi vrsti naše dijaštvo posebno pridno segalo po nji, saj ji je snov vzeta iz poezije polnega dijaškega življenja.

Slovensko dijaško življenje — kako si lepo! Polno si prečudne poezije! Sicer kruli v dijaških letih človeku včasih želedec, zato mu je pa um poln svetlih načrtov, stavi si zlate gradove v oblake in srce mu prekipeva čustev. Ni ga časa v človeškem življenju, ki bi bil tako lep in brezskrben, kot je nepozabna dijaška doba, in edini Alešovec nam je znal podati to življenje verno in šegavo, kakor je v resnici.

Dijaki, pustite nemške »Schauderromane« in druge podobne povesti ter berite Aleševca. Njegov roman vam nudi poleg najboljših zabave jasno kulturno in zgodovinsko sliko razmer, ki so vladale tačas v javnosti sploh, posebno pa med dijaštvom.

III. del »Kako sem se jaz likal« stane 1 K 20 vin., vezan 2 K in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Ljudska knjižnica, 12. zvezek. Iz dnevnika malega poredneža. Cena 1 K 40 vin., vezan 2 K 30 vin.

V tej knjigi nam podaja »Katoliška Bukvarna« celo vrsto po šegavi hudo-mušanosti neprekosljivih slik iz otroškega življenja. Bravcu, ki bo vzel povest v roko, se bo že pri prvem poglavju razvedrilo čelo, duh mu bo poletel nazaj v ono presrečno dobo, ko je še jez-daril po kolenih in ramenih svojih staršev in ob knjigi bo presenjal par veselih, otroške sreče polnih ur.

Pisatelj nam slika z nedosegljivim humorjem življenje malega poredneža, ki kljub trdnemu namenu, da se po-boljša, doživi nezgodo za nezgodo, ker hoče vsako dobro in slabo lastnost od-raslih porabiti sebi in drugim v za-bavo.

Novo aprobirane učne knjige iz za-loge »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani.

Visoko c. kr. ministrstvo za bogo-častje in nauk je podelilo aprobacijo naslednjim učnim knjigam:

»Končnik-Fon, Deutsches Lesebuch für die erste Klasse slowenischer und slowenisch-utraquistischer Mittelschulen und verwandter Lehranstalten«, z odlokom z dne 7. sept. 1910, št. 36.082;

»Matek, Geometrija za VI., VII. in VIII. gimnazijski razred«, z odlokom z dne 14. septembra 1910, št. 39.400;

»Matek, Aritmetika in algebra za višje realke«, z odlokom z dne 14. sep-tembra 1910, št. 39.400.

Dalje je c. kr. ministrstvo dovolilo že v šolskem letu 1910/11 tudi porabo učne knjige:

»Mazi, Geometrija za II. razred srednjih šol«, z razpisom z dne 1. sep-tembra 1910, št. 35.063.

* Aleševčevi izbrani spisi se bodo v ljudski knjižnici nadaljevali, in sicer slede najpoprej »Ljubljanske slike«.

KONGRES NEMŠKIH SIJONISTOV.

Frankobrod, 15. septembra. Pred-včerašnjim se je tu otvoril kongres zas-topnikov nemških sijonistov, ki so prišli v velikem številu iz Avstrije, Francoske in Ruske. Dr. Oton Warburg iz Berolina je povdarjal v svojem refe-ratu o Palestini, da se ta judovska do-movina politično in gospodarsko dviga, kar je razvidno že iz vedno višjih cen zemlje. Dr. Franc Oppenheimer, tudi iz Berolina, je predlagal, naj se židovska kolonizacija v Palestini ne vrši na ka-pitalistični podlagi, temveč na združ-nem stališču. Sklenilo se je preložit i središče in vodstvo nemškega sijonisti-čnega gibanja v Berolin.

Volivna dolžnost.

Pri dopolnilni državnozborni vo-litvi v sodnih okrajih Novo mesto, Črnomelj in Metlika stopi prvič v veljavo novi zakon, po katerem se je uveljavila na Kranjskem volivna dolžnost. Vsak volivec bode moral iti voliti, in sicer zapade denarni kazni. Le, če je zadržan iz važnih vzrokov, ga sme oprostiti okrajno glavarstvo. Vse tozadevne postavne določbe bodo na-tisnjene na poverilnicah, ki jih sprej-mejo volivci. Volivci naj te določbe natančno preberijo in naj se natančno ravna po njih, da ne bo nepo-trebnih denarnih kazni. Vo-liti poslanca je najdragocenejša pra-vica državljana — ravno zato pa tudi vestna dolžnost, ki jo izvršuje volivec napram celemu ljudstvu, tedaj tudi v svoj lastni in svoje rodbine blagor. Od dobrih ali slabih postav je odvisen ljudski blagor ali ljudski propad. Po-

stave se pa delajo v državnem in de-želnem zboru. Zato je dolžnost sleher-nega volivca, da vpliva s svojim gla-som na zakonodajstvo. In zato je nova postava dobra, ki določa, da plača de-narno kazen tisti, ki zanemari brez tehtnega vzroka to svojo sveto dolžnost.

Štaterske novice.

Š Pri občinskih volitvah v Teharjih so Nemci v prvem razredu zmagali z devetimi proti sedmim slovenskim gla-sovom.

Š Dravsko polje. V Ptujju je imelo društvo ognjegascv dne 8. septembra t. l. neko nemško slavnost. Prišlo je več slovenskih društev, da se pogovore o raznih podporah iz deželne blagajne. Vsled tega so bili navzoči mnogi ali vsaj dve tretjini slovenskih ognjegascv. Ptujčani pa kričijo skozi Linhar-tov rog v svet, koliko Nemcev iz raznih krajev je posetilo ta »heil«-ovski dan. Kako ste smešni!

Š Št. Janž na Dravskem polju. V nedeljo zbrani posestniki od Št. Janža in okolice so sklenili vprašati slavno c. kr. poštno direkcijo v Gradcu, zakaj se jim še zdaj ne ustreže z vsakdanjo vožno pošto iz Ptujja. Kaj ne, ob volit-vah, zlasti v okrajni zastop, nam Ptuj-čani vse obetajo, po izvolitvi pa vse po-zabijo. Bo prišel dan računa!

Š Štaterski slovenski deželni po-slanci S. K. Z. priredijo prihodnjo ne-deljo lepo število shodov. Nekateri med njimi, n. pr. poslanec Vrečko, priredijo kar po tri. Ker ljudstvo z veliko po-zornostjo pričakuje razvoja položaja v deželni zbornici v Gradcu, ki se se-stane dne 20. t. m. je nujno potrebno, da gredo poslanci med svoje volilce.

Š Soc. demokratje v Mariboru so si ustanovili pred kratkim svoje lastno telovadno društvo. A vročerkvni rde-či sodrugi so se že takoj pri drugi te-lovadni uri »stepli in zlasali in tako je šlo vse v »franze«. Tudi bratroljubje!

Š Vinska letina bo letos na Spod-njem Štaterskem zelo slaba. Razne trs-ne bolezn i so ugonobile večino grozdja. Ostalo grozdje pa zelo slabo zori. Iz te-ga vzroka je staro vino dobilo visoko ceno in se zelo povprašuje po prejšnjih letnikih. Tudi sadja ni v obilni meri.

Š Č. g. p. Ceprijan Napast odide v soboto dne 17. septembra iz Maribora v Rim spopolniti svoje študije.

Š Št. Ilj v Slovenskih goricah. Ve-l ik uspeh smo dosegli z otvoritveno slavnostjo našega »Slovenskega Do-ma«. Ker je došlo na slavnost ljudstvo iz domače župnije v velikem številu, je to spoznalo ob surovih inzultih Süd-markovcev, kako velikanska je drznost naših nasprotnikov. Mnogo takih, ki so dosedaj še cincali na nemškutarsko stran, so ta dan spoznali, kdo se bori s poštenim in kdo z nepoštenim orož-jem. Pa tudi naši bratje iz slovenskih krajev se ta dan niso imeli prilike pre-pričati samo o lepoti našega Št. Ilja in o potrebi njegove obrambe, ampak, da se morajo šentiljski Slovenci boriti z nasprotnikom, čegar predrznost prese-ga vse meje dostojnosti.

Š Grozen umor. 60letni Ivan Krep-sa iz Vodola, v občini Št. Lovrenc v Slovenskih goricah, je dne 6. septem-bra naznanil pri okrajnem sodišču v Ptujju zaradi tatvine nekega Antona Hojnika in Sorija, ki sta mu vsled te-ga prisegla maščevanje. Še istega dne sta prišla v Krepsovo hišo, kjer je sta- noval Krepsova sam s svojima 4 in 7letni-ma sinovima. Krepsova sam ni bil na do-brem glasu. Njegova žena je v 20meseč-nem zaporu v Mariboru, 20letni sin Ivan pa je bil v mariborški bolnišnici že osem dni, ker ga je Sori ranil na glavi. Hojnik in Sori sta zavlekla Krep-so na vrt, kjer sta ga vrgla na tla, ter toliko časa tolkla po njegovi glavi z gorjačami, dokler ni bil mrtev. Sosedje so slišali udarce v svoja stanovanja, vendar se nihče ni upal iz hiše vsled strahu pred ubijalcema. Krepsova otro-ka sta jokaje stala pred hišo ter sta vi-dela, kako jima sta morila očeta. Po-zno ponoči se je vrnil domov 20letni Krepsov sin Ivan. Otroka sta mu vsa obokana povedala, kaj se je zgodilo z očetom. Vsi trije so šli nato Krepso iskat, ter so našli njegovo truplo na ce-sti, kamor sta ga morilca zavlekla. Drugi dan se je pri sodni obdukciji do-gnalo, da ima Krepso popolnoma razbi-to lobanjo. Kmetje iz vasi so prišli obo-roženi s puškami k sodni komisiji ter so prosili za varstvo in energične od-redbe oblasti. Ljudstvo je razburjeno, ker sta ubijalca, ki sta pobegnila, obo-rožena z revolverji ter sta grozila, da bosta zažgala celo vas. — Nemški časopi si vpijejo — »Windischer Mord«. Na-še mnenje pa je, da v tem oziru najbolj slabo vpliva na ljudi šnopsarski list »Štajer«, ki je presneto malo »win-disch« in čegar pisava je vzgojila že

mnogo pijancev in ubijalcev. V dokaz temu je ravno ptujski okraj!

Š Smešnica iz Ptujja. Te dni je pe-ljal po Ptujju nekaj zelnatih glav polja-nec-kmet. Raz voza mu pade zelната glava. Neki Ptujčan zakriči: »Oče, gla-va vam je padla na tla!« Kmet se mirno ozre in reče: »Prav, natakni si jo, boš brž pametnejši!«

Dnevne novice.

+ »Meminsse javabit!« pravi La-tinec; po našem bi dejali: »F a n t, l e z a p o m n i s i!« V »Reichspost« št. 250 beremo o »uradnih zamudah« pri nemški centralni kasi, ki so povzo-čile, da vladajo poleg vseh drugih ne-sreč v združnih registrih c. kr. de-želne sodnije v Celovcu prav »ka-otične razmere«, to je: popolna zmede-nost! Leta 1900. je bila ta »Zveza« vpisana, a dasi so bili priloženi zapisniki občnega zbora, niso vpisali Weiss-a kot predsednika! Šele koncem avgusta 1910 — torej po dobrih d e s e t i h letih — je c. kr. deželno kot trgovinsko so-dišče to zapazilo!! Šele zdaj so Weiss-a, ki je že dolgo čez vse hribe in doline, kot »predsednika« vpisali na podlagi izvolitve, ki je bila pred — desetimi leti! Dalje niso vpisali predsedniko-vega namestnika; vsled tega ta »Zveza« ni mogla dati doslej sploh nobenih po-stavno veljavnih podpisov!! — Lepe razmere to pri celovškem c. kr. dežel-nem kot trgovskem sodišču! Čemu jih pribijemo? Zato: Isto c. kr. deželno kot trgovinsko sodišče zna napeti najhujše strune zoper s l o v e n s k e posojilnice v uprav, rekel bi malenkostnih zade-vah, če le-te zahtevajo svoje narodne pravice! Če odklanjajo povsem nepo-stavne samonemške vprašalne pole, jim najprej žugajo s kaznijo, ko naša posojilnica ponavlja svojo upravičeno, povsem postavno zahtevo, a jo utemelji samo s par bolj rezkimi, a vendar pra-vimi besedami, pa mogočna gospoda na c. kr. deželnem kot trgovinskem so-dišču v Celovcu zavijti oblastno svoj »meč pravice« in naloži občutne denar-ne globe! Tako se je zgodilo, da so mo-rali odborniki spodnjedraverske poso-jilnice dve leti zaporedoma seči glo-boko v žep in šteti primeroma visoko kazen!! — Jasno je iz tega, kako tam gori delijo »pravico«. Za nemške kase se dosti ne brigajo! Pravijo, da čez se-dem let vse prav pride; pri celovškem c. kr. deželnem kot trgovinskem so-dišču pa šele čez d e s e t let vpisujejo predsednike, ko so ti že davno preko — velike »luže«. Za slovenske zavode pa so hitri z — globo na veselje mogočne-ga nemškega — »Volksrata«.

+ Vsenemška dvojna morala. V poročilu »Alldeutsches Tagblatt« o vsenemškem shodu v Karlsruhe čitamo v programatičnem otvoritvenem go-voru dr. Classa vse polno pritožb o kriv-icah, ki se baje gode avstro-ogrskim Nemcem. Ščuje se proti dragonarod-nim vseučiliškim težnjam, kliče na po-moč ogrskim Nemcem, poziva nemeške državne poslance na Dunaju, da dvig-nejo grom in strelo nad nevhvaležni bo-senski sabor, ki izganja iz dežele Neme-ce, ki so osrečili deželo z visoko svojo kulturo itd. Človek bi mislil, ti ljudje, ki tako bridko občutijo vsak najmanjši pritisk — več ali manj izmišljen — na svojo narodnost, ti ljudje imajo gotovo visoko razvit čut pravičnosti, ki bi jim ne dopustil, da bi le las skrivili kake-mu drugojezičnemu sosedu. Toda ta-koj na prihodnji strani najdemo v istem poročilu resolucijo, ki jo je pred-lagal prof. dr. Samassa in ki od prusk-ih državnih oblasti najodločneje za-hteva, da se začne postava o razlastitvi poljskih kmetov, ta nezaslišani madež evropske ustavne postavodaje, z vso strogostjo in v celem obsegu izvajati. Te ljudi je njih smešni zanos res spravi-tako daleč, da mislijo, da svet res še živi v dobi nemških viteških ropar-jev, ko je odločevala surova pest. Vprašamo dr. Samassa, sina ljubljanskega zvonarja: Kaj pa, če bi n. pr. Slovenci izvajali tako narodno moralo na Kranj-skem — na Kočevskem? Umgekehrt ist auch gefahren!

+ Ljudsko šolstvo. Vpokojeni so: Ana Tomc v Stopičah (začasno), Ivan Remec v Št. Juriju, Matilda Gebauer v Novem mestu (začasno), Jakob Marn na Viču, Ivan Potrat v Št. Vidu pri Brdu, Marija Benedek v Kranjskigori (začasno). — Za stalnega suplenta na mestnih ljudskih šolah v Ljubljani je imenovan Ivan Petrovič. — Janez Jocič je imenovan za Koprivnik. — Ana Božič, omož. Pleničar, v Kamni-gorici in Frančiška Bedenk v Kropi-menjatu službeni kraj. — Paralelni od-delek se ustanovi na ljudski šoli v Ko-roški Beli in v Zagorju ob Savi.

+ Na prvi državni gimnaziji v Ljubljani bodo odslej naprej samo slo-venske ekshorte.

— Manevrov na Krasu je konec. Deloma se je vrnilo vojaštvo včeraj, večina se vrne danes v svoje garnizije. Na Krasu je bilo vojakov okoli 15.000. Vaje so bile naporne ter je vojaštvo obilo trpelo; zlasti so se pritoževali radi slabe vode. V nekem oddelku 47. pešpolka se je bila pojavila krvava griža. Vojake so poslali v Gorico ter jih spravili v vojašnico na Travniku, kjer so ločeni od drugih. Zbolelo je tudi par častnikov, ki leže v goriški vojaški bol-nišnici. — Kakor čujemo, pride v Gori-co še več vojaštva; poleg napovedane-ga gorskega polka iz Ljubljane pridejo tudi še konjeniki, tako, da bo potem menda število vojaštva v Gorici jed-na-ko številu vojaštva, kolikor ga je v Vidmu proti meji.

— Umrl je bivši laški držav. posla-nec, odvetnik Franc Verzegnassi, star 72 let.

— Princ Alojzij Liechtenstein bo v kratkem ozdravljen zapustil sanatorij ter se poda za nekaj časa na jug.

— Iz Bohinjske Srednje vasi. (Orli.) — Letina. — Draga živina. — Trojčki.) Iz Bohinjske Srednje vasi se nam piše: Bali smo se, ker je v soboto kakor iz škafa lilo, da se bo za nedeljo napove-dani shod Orlov zopet ponesrečil; zato se tudi za sprejem ni skoraj nič storilo. V nedeljo zjutraj je še nekoliko rosilo, a potem se vsaj za silo zvedrilo. Iz Bi-strice izvemo, da so se s šestim vlakom tja pripeljali jeseniški Orli s savsko godbo. Ker so vozniki še-le potem šli iskat godbo in orodje Orlov, se je pri-hod precej zakasnil. Občinski odbor z županom, duhovščina, domači Orli in prav mnogo ljudstva jih je čakalo pred Kmetijskim domom. Po krepkem po-zdravu in ko so dekleta v Bohinjski noši Orlom in godbi pripelale šopke, smo morali hiteti k službi božji, ker je ura odbila že deset. Veličasten je bil spre-vod s sviračo godbo k na griču stoječi cerkvi sv. Martina. — Po božji službi so imeli Orli in godba obed v znani, dobro obiskani Galetovi gostilni. Bila je dobra in ne predraga postrežba. Vse je vodil edini domači, še-le 18 let stari sin Ivan, korenjaški Orel. Pozna se, da je obiskal natakarski kurz prometnega društva v Ljubljani. Predstave Orlov so se vršile popoldne ob pol 4. točno po sporedu na župnijskem travniku. Ne-šteta množica je občudovala težke, a vendar precizno izvršene predstave čvrstih Orlov pod načelnikom br. Zen z Jesenic. Med predstavami je svirala godba pod starim izvedenim vodjem g. Bernart-om. Počastili so nas gg. dežel-ni poslanec Piber s kapelanom, voditelj jeseniškega Orla, Steržaj iz Koprivnika in prav mnogo Bistričanov in Kopriv-ničanov. Domači pevci so pozdravili došle goste z nekaterimi domačimi pes-mimi. Marsikateri bohinjki mladenič je želel biti, ko je videl lepe predstave, Orel, — da bi le samo pri želji ne ostalo, ampak se množilo krdelo Orlov pod spretnim načelnikom Janezom Arh-om. Pač smo težko pogrešali vnetega vodi-telja Orlov g. Kogovšeka, ki je šel v Sveto deželo. — Letina zaradi vednega deževja v Bohinju še srednja ne bo. Sena smo precej dobili, a slabo posu-šili, bati se je, da bi se ne spridilo. Otave bo malo, ker jo je črv pokončal, in še te ne moremo posušiti. — Živinski kupci drug drugemu vrata podajajo. Živina je silno draga. Srednje bohinj-ske krave se plačujejo po 300 kron. — V vasi pod Studorom je 12. t. m. Ukče-va mati povila trojčke; mati in trojčki se dobro počutijo!

— Cesarske vojaške vaje na Hrva-škem. Prihodnje cesarske vojaške vaje bodo baje leta 1911. na Hrvaškem. V ta namen pride v Zagreb v kratkem več višjih častnikov. Pri cesarskih vojaš-kih vajah na Hrvaškem bodo sodelo-vali budimpeštanski, požunski, zagreb-ški in graški vojni zbor.

— Ostri strelji pri vajah v Istri. V Istri so bile končane vaje dne 13. t. m. Kakor se poroča, je padlo ob tej prili-ki nekaj ostrih strelcev, ki so jih izstrel-ili vojaki 87. pešpolka. Nevarno ranje-na sta bila dva vojaka bosenskega pol-ka. Vajo so takoj prekinili. Pri nekem vojaku so dobili še tri nabite patrone. Vojaka so zaprli in uvedli strogo pre-iskavo.

— Planinske kočje S. P. D. v Kam-niških planinah se zatvorijo: dne 19. septembra Kamniška koča na Kamniškem sedlu in Schmidingerjeva koča na Veliki Planini, dne 26. septembra pa dolinska postojanka, Bistriška koča, katero je letos obiskalo nad 2000 turi-stov in izletnikov.

— Izlet v Kamniško Bistrico. Slo-vensko planinsko društvo priredi v ne-deljo dne 25. septembra izlet v Kamniško Bistrico, kjer se vrši žegnanje ter se vabijo vsi prijatelji planinstva in proste narave na pristni planinski »bob«.

— Gasilno društvo občine Jurjevi-ce ima dne 18. septembra ob 2. uri po-

poldan blagoslovljenje novega Gasilnega Doma in brizgalne. Vabljeni so vsa bratska društva in prijatelji gasilstva. Spored: 1. Pozdrav došlih društev ter gostov. 2. Blagoslovljenje gasilnega doma in brizgalne. 3. Govor: O pomenu in važnosti gasilnega društva. 4. Pozdravni nagovori bratskih društev, prosta zabava in srečolov. Med odmorom igra godba. Vstopnina na veselico gostom 20 h, društva so prosta vstopnine. Dohodek veselice je namenjen v korist Gasilnega društva. Torej prihitite, prijatelja in podpirajte gasilno društvo, da si čim prej iznebi dolga in napravi še potrebno orodje. Tubdi gasilci Vam bodo vedno in vsaki čas — na pomoč!

— **Slovenski kupci, pozor!** Blizu nekega mesta na Spodnjem Stajerskem se proda nova, leta 1910 dozdana hiša, ki je 12 let davka prosta, ima 7 sob in 2 kuhinji, klet, drvarnico in hlev za 8 glav živine; hiša stoji pri cesti, pri hiši 10 oralov travnika in 200 sežnjav vrt. Ceni se na 16.000 K, vknjiženih je 6000 kron, torej izplačila samo 10.000 kron. Hiša je porabna za vsako obrt, gostilno, trgovino itd. Proda se takoj. Pojasnila daje Slovenska Straža v Ljubljani.

— **Samoumori v Trstu.** Alma Antonini, stara 19 let, šivilja iz Legnaga pri Vidmu, stan. v zagati S. Tecla št. 121, je včeraj popoldne izpila na pokopališču pri Sv. Ani večjo mnonžino karbolne kisline. Prepeljali so jo v bolnišnico, a zvečer je umrla. — Valentin Debortoli in Emilijs Kriščak sta ponoči okoli polnoči izpila na neki klopi na Acquedottu lizola in še drugega strupa. Umirajoča so prepeljali oba v bolnišnico. — Obesil se je včeraj popoldne v gozdiču pri sv. Alojziju uradnik Maks Deutsch, star 32 let. — Avgusta Marič, stara 20 let, iz Komna, sta. v ul. Stadion 15, se je okoli polnoči vrgla pri Sv. Andreju v morje. Rešili so jo iz vode in odvedli v bolnišnico.

— **Njemački stranački zbor u Klagenfurtu.** Gospoda pri »Pokretu«, ali res ne veste, da je glavno mesto koroške dežele naš starodavni Celovec, ali pa hočete podpirati Nemce v iztrebljevanju vseh slovenskih znakov na Koroškem?

Ljubljanske novice.

Ij **Suplentska imenovanja na srednjih šolah na Kranjskem.** Deželni šol. svet je danes nastavlil sledeče suplente: za prvo državno gimnazijo v Ljubljani: Kobal Franc, Prebil Andrej, dr. Tiller Viktor, Kavšek Ivan, Sodnik Alojzij, Grošelj Rudolf, Dolenc Ivan, dr. Gorjanec Martin, Bradac Franc in Robida Adolf. Za drugo državno gimnazijo v Ljubljani: Merhar Al., Lovše Anton, Arée Leopold, dr. Sajovic Gvidon, Pavlič Franc, Škerlj Ivan in Lokovšek Pavel. Za realko v Ljubljani: Breznik Jožef, Schweiger Jožef in Jeran Franc. Za gimnazijo v Kranju: Kenda Robert, Dolžan Franc, dr. Mišič Franc, Malnar Jožef, Krajec Iv. Tej gimnaziji je pridivilo ministrstvo dr. Menceja za idrijsko realko. Za gimnazijo v Novem mestu. Stopar Franc, dr. Rožman Jožef, dr. Šerko Milan, Zidar Franc in Prosen Peter. Za gimnazijo v Kočevju: Eckerth V., Loser Jakob in Jonke Peter. Za učiteljsko v Ljubljani: Modic Izidor, dr. Čadež Franc in dr. Cerh Jožef.

Ij **Pasivna rezistenca na južni železnici** traja naprej, kakor včeraj in se danes že znatno pozna pri zamudah vlakov. Osobní vlaki so precej redni, a tovorni delajo zamude po več ur. Poznalo pa se bo še-le, ko bodo večje postaje postajale zabasane, da bode sestava vlakov ovirana. Socialno-demokratsko nasprotstvo se sicer opaža, a strlo ne bode vztrajnosti združenega uradništva. Najbolj morejo nagajati strojevodje, ker vozijo kot »luciferji«, samo da preprečijo zamude. V skladišču južne železnice v Ljubljani se toliko pozna pasivni odpor, kar ne pridejo vozovi pravočasno k rampi, da bi se razložili, torej se tudi stranke ne morejo avizirati. Ko se bo pa enkrat začelo zopet redno delo, bo pa prostora in delavcev primanjkovalo. Posledice se bodo že še občutile. Od strani direkcije ni nobenega odgovora. Poročilo včerajšnjih popoldanskih dunajskih listov, ki je bilo telefonirano tudi v Ljubljano, da je baje direkcija južne železnice zahteve dovolila, ni resnično. — Iz Maribora poročajo, da je promet tako oviran, da bo zveza s Tirolsko v kratkem sploh nemogoča.

Ij **Zadnje socialno delo bivšega župana Ivana Hribarja** na magistratu je bilo, da je ustavil brezplačna zdravila tistim policijskim stražnikom, ki imajo hiše. Kdor vé, kake plače imajo ljubljanski policijski stražniki, bo vedel, da je vsak policijski stražnik, ki ima kako hišico, do vratu zadolžen. Za te reveže naj bi bila torej v bolezní druga

mera, kot za one, ki niso tako nesrečni, da bi imeli kako zadolženo hišico. Tako moreta meriti le liberalna pravica in liberalna pamet! Naj bi tako kričečo naredbo vladni komisar odpravil! Če bi obveljali Hribarjevi socialni nazori napram nižjim mestnim uslužbencem, ne bi policijski stražniki in drugi nižji mestni uslužbenci imeli denarja niti za argentinsko meso. Že dosedaj so morali s svojimi rodbinami Hribarju na čast otepavati samo krompir.

Ij **»Slovenska Filharmonija«** prosi za deželo. »Slovenska Filharmonija« je včeraj na občnem zboru sklenila, da pošlje k deželnemu glavarju g. pl. Šukljeju deputacijo, da bi dežela ji dala podporo. Podpora je že radi tega izključena, ker bi potem z mnogo večjo pravico zahtevala podpore tudi godbe po deželi, ki imajo za razvoj glasbe marsikje večji pomen, kakor pa takozvana »Slovenska Filharmonija«. Dežela ima svoje podpore za koristnejše stvari, ne pa za to, da bi gotovim krogom in za gotove priredbe vzdrževala godbo. Mi smo imeli s »Slovensko Filharmonijo« že take izkušnje, da je to naše stališče popolnoma upravičeno.

Ij **Shod ljubljanskih krščanskih železničarjev.** Sinoči so zborovali pri Čišnovarju ljubljanski krščanski železničarji, člani »Prometne zveze«. Zborovanje je vodil tov. Koleča. O provizijem in pokojninskem skladu, o bolniški blagajni je poročal odposlanec dunajske centrale Sacher. Govorili so še dež. poslanec dr. Zajec, Milavec in Cerar. Shod se je pečal tudi z ljubljanskimi domačinimi razmerami. Železničarji sami so ostro nastopili proti razpuščenemu ljubljanskemu občinskemu svetu, ki ni prav ničesar storil proti draginji, dasi se je včasih toliko govorilo, da če bi se bila le desetina izvedla, bi bili ljubljanci najbrezdežnejši ljudje na svetu, ker bi se tako poceni nikjer ne živelo kakor v beli Ljubljani. Na shodu se je tudi razmotrivalo, kako strogo objektivno v nasprotnem smislu je bil tudi razpuščen ljubljanski občinski svet, ki je le z največjim nasilstvom zmagoval ob raznih volitvah. »Dve leti naj bo na magistratu vladni komisar, pa se bo videlo, koliko moči bo še imela stranka preperle slame v Ljubljani,« je rekel neki govornik ob splošnem pritjevanju železničarjev. Shod je sklenil, da vpošlje ljubljanski občini spomenico, ki zahteva, naj se ustanovi v Ljubljani vsaj občinska melnica, ki se jo razpuščen občinski svet ni upal ustanoviti iz strahu pred liberalnimi mesarji. Na shodu smo se prepričali, da organizacija krščanskih železničarjev dobro napreduje. Lepo napreduje tudi »Prometna zveza«, kakor smo čuli na shodu. Zdaj ima »Prometna zveza« 94 krajnih skupin in 182 plačilnic. Članov je 8300. Od leta 1902. sem je izplačala »Prometna zveza« 214 tisoč kron mrliške podpore, izredne podpore 13.820 kron, pravovarstvo je stalo 37.500 kron. Številke dokazujejo, da »Prometna zveza« dobro deluje v blagobit krščanskih železničarjev.

Ij **Umrli so v Ljubljani:** Ivan Kimmovc, delavec, 60 let. — Marija Vilfan, zasebnica, 89 let. — Tomo Agnič, posestnik, 73 let. — Marija Artač, drvarjeva žena, 40 let. — Vera Fides Trtnik, zasebnega uradnika hči, 6 mesecev. — Servacij Kerne, dimnikarjev sin, 4 mesece.

Ij **Razprava v zadevi Praprotnik-Kleindienst** je preložena na nedoločen čas, ker so zadevo oddali še vseučiliški medicinski fakulteti.

Ij **Prijet goljuf.** Mestna policija je včeraj aretovala onega goljufa, ki je pri duhovnikih po spovedi izvabljal denar, češ, da se sicer ustreli. Danes zjutraj ob pol 7. je prišel v zakristijo sv. Jakoba čedno oblečen človek in je vprašal po župniku, češ, da se hoče spovedati, in sicer v sobi. Gospodu kaplanu Jancu se je zdel tujec, ki je nemško govoril, zelo sumljiv, zato mu je odvrnil, da župnika ni, če pa hoče spovedati, naj gre v sobi. Gospodu kaplanu Jancu se je zdel tujec, ki je nemško govoril, zelo sumljiv, zato mu je odvrnil, da župnika ni, če pa hoče spovedati, naj gre v sobi. Gospodu kaplanu Jancu se je zdel tujec, ki je nemško govoril, zelo sumljiv, zato mu je odvrnil, da župnika ni, če pa hoče spovedati, naj gre v sobi. Gospodu kaplanu Jancu se je zdel tujec, ki je nemško govoril, zelo sumljiv, zato mu je odvrnil, da župnika ni, če pa hoče spovedati, naj gre v sobi.

Ij **S kovanja je padel** včeraj popoldne osemletni šolski učenec Franc Smole na Opekarski cesti ter si zlomil

desno nogo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Ij **Aretovan** je bil predvčerajšnjim na južnem kolodvoru 36-letni dninar Martin Malnik iz Orehovice pri Rudolfovem in njegova 30-letna žena Uršula, ko sta hotela odpotovati v Ameriko, ker ju okrožno sodišče v Rudolfovem zasleduje zaradi hudodelstva nevarne grožnje.

UVOZ ARGENTINSKEGA MESA.

Ministrski svet je sklenil pričeti takoj pogajanja z ogrsko vlado radi provizorične dovolitve uvažanja argentinskega mesa. Začasno se uvozi za poskušnjo kontingent 10.000 tonelat. Prodaja tega mesa v notranjih krajih države bo dovoljena le pod pogojem, da se bo izrecno označilo provenienco. Sprejemanje uvoženega mesa in hranjenje se bo vršilo po potrebnih zdravstvenih in po veterinarskih policijskih predpisih.

Jesenške novice.

Ij **Kaj vse vedo liberalci?** V »Gorenjcu« pišejo: »Iz meščanske šole ki je bila prvotno namenjena Jesenicam, je po zaslugi klerikalcev postala čisto navadna, brezpomembna osemrazrednica.« Kadarkoli so se še liberalci vtaknili v kako resno stvar, so jo še vselej pošteno podelali. Pa naj bodo ljubljanski liberalci ali pa jeseniški. Že naprej smo vedeli, da, kadar bodo taki liberalci, kakor so Humer in drugovi, vtaknili svoj nos v jeseniško šolsko vprašanje, bodo postali v tem prevažnem vprašanju cokolja, ki bo zavirala, da se voz, ki so ga oni zavlekli v blato, ne bo dal izlepa izvleči. O »brezpomembni osemrazrednici« govorite? Ali vas ni s to budalostjo navdihnili ravno oni mož, ki pri vas pije črno kavo in zraven prigrizuje in na debelo požira slovenske interese? »Brezpomembnost« slovenske osemrazrednice dokazujete Nemcem, ki dokazujejo isto? Tepci! Sedaj razumemo, zakaj vam je za časa vašega paševanja brnela po glavi le štirirazrednica. Zato v vašo sramoto govorijo kronike, da je »dne 8. julija 1898. prišla komisija radi zgradbe šolskega poslopja. Določil se je prostor, kje se zidaj štirirazredna šola. Sklenilo se je, da se prične z zidanjem precej pomladi leta 1899., ter da bodi jeseni istega leta novo poslopje že pod streho, jeseni leta 1900. pa se prične šolski pouk v njem.« Takrat ste gospodovali v občini menda vendar vi! V vašo sramoto govorijo dalje kronike: »Dne 3. novembra 1903. se je pričelo s poukom na novo ustanovljeni zasebni nemški šoli na Savi, kjer se je vpisalo 48 šolarjev, ki so do sedaj pohajali štirirazredno jeseniško.« Takrat ste v občini gospodovali vi! Ker ste imeli slovensko osemrazrednico za »brezpomembno«, ste bili s tem ustanovitelji nemške šole! Ker pa imate slovensko osemrazrednico še sedaj za »brezpomembno«, pa boste s tem postali avtorji nemške štirirazrednice v štirirazrednico zopet vi! Sirokoustni Slovenci, ki vas razjeda zavist, da bi »klerikalci« kaj napravili za naše slovensko jeseniško ljudstvo, izmijte si raz čelo pečat narodnega izdajstva, potem pa govorite o »brezpomembnosti« slovenske šole, če morete! — In o meščanski šoli, ki je bila prvotno namenjena Jesenicam, govorite? Ako je bila namenjena, zakaj je niste sprejeli, ko ste vendar v občini paševali? Zakaj ste jo pustili, da ni več namenjena?! Bodite vsaj toliko pošteni in priznajte, da so še-le »klerikalci« prišli na misel o meščanski šoli in da so še le oni dokazali opravičenost Jesenic za tako šolo! Ti se potegujejo zanjo, ker vedo, kako potrebna je uprav za industrialne Jesenice. Ako ste na to pozabili, spomnite se nekoliko nazaj na zadnjo javno obravnavo. Pa saj vas, ki sedaj obračate kozolce v šolskem vprašanju, niti zraven ni bilo, ker se vam je zdelo »brezpomembno«! Spomnili bi vas na zadnji ljudski shod za jeseniško šolo, pa vas tudi ni bilo zraven, ker se vam je zdelo vse slovensko šolstvo je Jesenice »brezpomembno«! — Kar se je dalo, smo se doslej ogibali najmanjšega razpora v našem slovenskem šolskem vprašanju, ker smo vedeli, da vsaka nesloga tlačí. Imeli smo edino stvar pred očmi. Tako bomo storili tudi v prihodnje, ako nas ne bodo izzivali kaki brezdelní troji, ki hočejo požreti to, kar so skupaj nanesli drugi. Škodljivce pa bomo brezobzirno odbijali od takih važnih stvari, kakor je šolsko vprašanje jeseniško. Vemo, da bodo tudi starejši naprednjaki, ki so jih izpametovalo leta, v šolskih zadevah potegnili pametno z nami, kakor doslej, »mladim« rogovilečem pa naj stari očanci dajo po ustih! Pa bomo morda zavoženi voz izvlekli iz blata.

Razne stvari.

Na smrtni postelji poročen. V Mürzuschlagu se je 9. t. m. uradnik davčnega referata Jožef Kuschner poročil z županovo hčerjo Hedviko Roubitschek na smrtni postelji. Bil je že dalje časa bolan ter dan preje že tretjič na oklicu. Ko je čutil, da se mu bliža smrt, se je hitro poročil. Pol ure pozneje pa je umrl.

Koliko je delniških družb? Večkrat se čuje, da so obrati delniških družb premalo plodonosni. To pa ni res, kar dokazuje statistika, in v Avstriji opažamo, da se delniške družbe množe. Koncem leta 1908. je bilo v Avstriji (brez železniških podjetij) 661 delniških družb proti 648 v letu 1907. Vplačani delniški kapital je narasel za 78 milijonov 600.000 kron, tako da znaša skupni kapital delniških podjetij v Avstriji 2823 milijonov kron. Vsota čistega dobička, ki se je razdelil med delničarje, znaša 208.997.000 kron, ali 8 odstotkov vsega vplačanega akcijskega kapitala. Zanimiva je razdelitev čistega dobička, ki se je razdelil v 19,4 % delniških družb do 5 %, v 5,08 % družb od 5 do 10 %, v 19,1 % delniških družb od 15 do 20 % in 5,2 % delniških družb v nad 20 %. Iz tega je razvidno, kako velikanske dobičke delajo akcijske družbe.

Ruska industrija se je leta 1909. znatno dvignila, kar je razvidno že iz tega, da se je število tovarniških delavcev na Ruskem pomnožilo to leto za 40.996 ali za 2,3 %, medtem ko se je število delavcev leta 1908. pomnožilo samo za 6920 ali za 0,4 %. Industrija je zelo dvignila lanska bogata žetev na Ruskem, ki je bila ena izmed najplodovitejših, vsled česar so se zelo zvečale potrebe kmetijskega ljudstva. Zaradi tega so napredovale ravno one industrijske stroke, ki izdelujejo blago za kmetijske potrebščine.

Modni norci. Modni norci napredujejo. V Londonu so imeli do zdaj psi svoje naravne kremplje, s katerimi so skakali okrog svojih prismuknjenih gospodarjev in gospodinj. A zdaj so si pa izmislili modni norci nekaj drugega, namreč čevlje za pse. Pozimi nosijo, oziroma bodo nosili cuki lepe, močne čevlje, najbrž obšite še s klobčevino, polati pa sandale.

Zlato v morju. Nek ameriški časopis poroča: Francoz Alfonz Berget, kateri je profesor na oceanografičnem zavodu, je napravil poskuse z morsko vodo in je našel, da je v morju zelo veliko zlata. Analiza je pokazala, da je v vsaki toni morske vode okrog petdeset miligramov zlatega prahu. Ako se pomisli, koliko je morja in če se povprečno izračuna, tedaj ima morje v sebi toliko zlata, da bi prišlo na vsakega človeka na zemlji 24 milijonov dolarjev. Nadalje je 16 miligramov srebra. Največ pa premore morska voda soli, namreč petnajst gramov v funtu vode. Če bi torej kdo iznašel cenenno pridobivanje zlata iz morja, bi bil kmalu bogat.

Nevarne razvaline. Profesor pride pred vas, kjer sreča starega kmeta. »Oče, povejte mi, ali ni bil na hribu tukaj na desni nekaj grad?« Kmet: »Bil je res nekaj ondí grad.« Profesor: »Kaj pa pripovedujete ljudje o njem?« Kmet: »Oj, strašne reči! Ni še dolgo temu, ko sta dva gospoda iz mesta šla nanj, pa ju ni bilo več nazaj!« Profesor: »Za Boga, kaj se jima je zgodilo; zakaj se nista več vrnila?« — »No,« odgovori kmet nasmeheoma, »ker sta šla po oni strani s hriba!«

Iz nekdanje Angleške. Koliko časa je bilo treba, da je človeštvo došlo do sedanjega stališča napredka in kulture, nam dokazuje naslednji primer iz življenja danes velike, prosvitljene in bogate Angleške: Do leta 1234. je spal angleški kralj na golih deskah, šele omenjenega leta je začel ležati na slamnici. Leta 1246. so bile skoro vse hiše v Angleški krite s slamo. Leta 1300. na Angleškem še niso vedeli, kaj je — peč. Ljudje so se gredli z ogljem in zato pripravljanih posodah. Kočij in vozov še ni bilo. Gospoda je jezila. Ves davek, ki ga je sprejela država leta 1350 je znašal 30.000 vreč volne. Do leta 1343. so si ženske pripenjale robce z lesenimi iglami. L. 1340 se je začel na Angleškem kovati prvi denar. Prve svilene nogavice pa je oblekla angleška kraljica leta 1547.

Ponesrečena ladja. Na Michigan-skem jezeru je ponesrečila ladja »Marquette Railroad«. Vtonilo je 20 oseb.

Smrtna zausnica. Desetletni sžege-dinski vajenec Franc Kera se je sprl na cesti z 42-letnim dninarjem Antonom Huszka in ga tako močno udaril z roko za uho, da je Huszka umrl.

Letina na Ogrskem znaša po uradnih podatkih: 50.291.900 met. stot. pšenice, 14.503.300 rži, 13.847.700 ječmene, 10.501.700 ovsa, 48.356.016 koruze in 46.845.900 met. stot. krompirja.

Otok in kača. V Nevada City, Cal., v Ameriki je mati Oxali pogrešila svojo poldrugo leto staro dete. Gre ga iskati in ga najde nedaleč od hiše. Otrok se je igral s strupeno kačo klopotačo. Mati je kar otrpnela od strahu. Otrok je stal poleg kače in jo vedno lovil z roko, da bi jo prijel. Ko jo je hotel zgrabit, je kača zaropotala s svojimi obročki in pokazala viličasti jezik. To je otroka še bolj razveseljevalo. Mati je otroka srečno odnesla, potem pa ubila kačo.

Novo morilno orožje. Frederick Baugert, neki Švicar v Stapleton S. L. v Amer., lastnik neke tovarne, izumil je in napravil novo puško, katerega zapostavlja vse dosedaj izumljene puške. Puška, s katero je mogoče v eni uri oddati en milijon strelcev deluje brez vsakega šuma in poka. Ker se kroglice ne izstreljujejo z pomočjo stisnjenega zraka, niti s smodnikom ali drugimi razstreljivimi snovmi, niti s kemikalijami, je nova puška res skrivnostna. »Auto Machine Gun Co.«, neka ameriška družba prevzela je novo iznajdbo. Kakor se zatrjuje, je angleška vlada ponudila za patent pet milijonov dolarjev, a ruska vlada celo osem milijonov dolarjev. Trust za smodnik je ponudil baje dvajset milijonov dolarjev; družba pa ne misli patenta izpod 825.000.000 prodati.

Kako je zmagal telefon. V nekem francoskem listu se opisuje, kako je postal telefon znan po svetu in kako se je razširil. Ko je iznajditelj telefona razstavil aparat na svetovni razstavi v Filadelfiji l. 1876., se ni nihče izmed tisočev obiskovalcev razstave zmenil za mali, neznatni stroj. Več tednov je bilo videti ubogega iznajditelja sedeti žalostnega in samotnega pred mizico, na kateri je imel telefonske naprave. Še celo člani jureja so šli mimo ne da bi se zmenili za aparat, o katerem je zatrjeval iznajditelj, da omogočuje razgovor med dvema človekoma v oddaljenosti več sto milj. Graham Bell je obupno čakal svojega popolnega neuspeha. Nekega dne pa je obiskal razstavo brazilski cesar Dom Pedro v spremstvu svoje soproge, cesarice Teresije. Brazilski vladar je poznal Grahama Bella še iz prejšnjih časov, ko je iznajditelj na brazilski visoki šoli imel še fizikalna predavanja. Dom Pedro se je spomnil na prejšnje čase ter si je pustil pokazati aparat. Ko je cesar držal na ušesih telefonske skledice, in je Bell govoril v aparat, je cesar začuden dvignil glavo, med tem ko je bilo njegovo spremstvo popolnoma tiho, ter dejal: »Saj govori, vaš aparat!« Sedaj je bil led prebit, Grahama Bellu se je čestitalo od vseh strani, časopisi so pisali o novi iznajdbi na dolgo in široko in telefon je zmagal po vsem svetu.

Srbski princ Jurij se je vrnil 12. t. m. v Belgrad s Francoskega, kjer se je zdravil več mesecev.

Spomenik skladatelju Křižkovskemu bodo odkrili 18. t. m. v njegovem rojstnem kraju v Neplachovicích na Češkem.

Kolumbovi vitezi v Vatikanu. Papež je pred kratkim sprejel v avdienci zastopstvo največje katoliške organizacije v Ameriki, katere člani se imenujejo Kolumbovi vitezi. Ta organizacija šteje 230.000 članov. Sv. Oče je izrekel zadovoljstvo, da vidi pred seboj zastopnike te organizacije, ki s svojo delavnostjo skrbi za ohranitev in razširjenje katoliške vere. Priporočal je papež zastopnikom organizacije skupno delo s škofi, ki so od Krista postavljene učitelji, končno pa jim je podelil svoj apostolski blagoslov.

Gozdni požari v Ameriki. Newyorški »Glas Naroda« piše dne 26. avgusta: Bismarck, N. Dak. Deset je ura dopoldne, po mestu pa žgemo luč, da kaj vidimo. Nebo, polja, sploh vse, kar vidite, je krvavo rdeče od gozdnih požarov v sosednji Montani. Prav nekako taka je morala biti egiptovska tema. Kakor vse kaže, bode par dni dan ravno tak kakor noč. — Rev. J. C. Smolej.

Mažarski orožniki in rumunski kmetje. Zadnje čase je prišlo večkrat do izgrediv med mažarskimi orožniki in rumunskimi kmeti na Ogrskem. Kmetje so začeli nositi pasove z rumunskimi narodnimi barvami. To pa je menda protivno neki ministrski naredbi, pa so hoteli orožniki s silo odvzeti kmetom te pasove. Kmetje so se temu uprli in prišlo je v mnogih krajih do krvavih izgrediv. V Cenki so vsled tega orožniki streljali na ljudi in ubili dva rumunska kmeta. V vasi Strači pa so zopet rumunski kmetje prematili nekega orožnika. Zaradi rumunske narodne barve in neumne ministrske naredbe ljudje umirajo in se zapirajo v ječe. Na Ogrskem res ni ničesar več izrednega.

Koliko dobi Roosevelt za svoje govore. Demokratično časopisje poroča,

da dobi Roosevelt 110.000 dolarjev od republišanske stranke in od bogatašev, ker potuje zdaj po Ameriki in prireja shode, na katerih govori.

Za odpravo smrtnih kazni se je s 50 proti 24 glasovom izjavil shod nemških juristov, ki zboruje te dni.

Ruska trgovska mornarica je zelo slaba. 55 odstotkov ruske uvozne in 74 odstotkov ruske izvozne trgovine se vrši po morju. Pri tej trgovini pa je ruska trgovska mornarica udeležena samo z 10 ali 12 odstotki. Okoli 90 odstotkov ruske pomorske trgovine je v rokah tujcev. Če se pomisli, da se ceni vrednost ruske pomorske trgovine na leto na 1 milijardo in 256 milijonov rubljev, potem je jasno, da Rusi izgubljajo velik kapital v korist tujcem vsako leto. — Ruska trgovska mornarica tvori samo 2,9 % svetovne trgovske mornarice, angleška 47,7 %, nemška 10,8 %, ameriška 7,8 %, japonska pa 3,2 %.

MORILEC DR. CRIPPEN PRED SODIŠČEM.

London, 15. septembra. Dr. Crippenov zagovornik dr. Newton, se je izjavil napram nekaterim časopisom o Crippenovem procesu, da je obtožba zaradi umora proti Crippenu popolnoma neutemeljena. Dognano ni, da je v dr. Crippenovi hiši najdeno truplo res truplo njegove žene. Truplo, ki so ga našli v kleti, je lahko tudi od kake druge osebe. Dr. Crippenov beg v Ameriko dokazuje samo, da je hotel onstran vode začeti novo življenje.

Telefonska in brzojavna poročila.

PASIVNI ODPOR NA JUŽNI ŽELEZNICI.

Dunaj, 16. septembra. Krščansko-socialna organizacija železničarjev se je pridružila pasivnemu odporu.

Dunaj, 16. septembra. Kljub temu, da se socialni demokratje ne udeležujejo pasivnega odpora, se pasivni odpor že zelo občuti pri tovarnem prometu in je tovarni promet že jako moten. Osebnih vlakov odidejo z zamudami 30 do 40 minut in prihajajo tudi s tolikimi zamudami, pri tovarnem prometu so zamude še večje. Glavni učinek pasivnega odpora se bo pokazal danes ponoči in v noči od sobote na nedeljo. Pasivnega odpora se udeležuje 3000 uradnikov. Uradniki pravijo, da nimajo namena pričeti z ravnanjem novih pogajanj, ampak čakajo, da jih ravnanstvo pozove k pogajanjem.

Maribor, 16. septembra. Predsedstvo jugoslovanske železničarske zveze je naznanilo, da se uradništvo in drugi uslužbenci, ki so v tej zvezi, pridružijo pasivnemu odporu. Še ponoči je odšla v Trst brzojavka, ki je pozvala člane pričeti s pasivnim odporom.

Dunajsko Novo Mesto, 16. septembra. Tovorni kolodvor je popolnoma ustavljen.

Gradec, 16. septembra. Tiri so zastavljeni. Cvetlice iz Italije, katere se ne morejo dobiti iz vozov, so ovenele.

ČEŠKI DEŽELNI ZBOR.

Praga, 16. septembra. Češki deželni zbor bo sklican na dan 29. septembra.

BIENERTHOVE KONFERENCE.

Dunaj, 16. septembra. Bienertov je danes konferiral s češkimi veleposelniki, v prvi vrsti z grofom Franc Thunom. Nato je prišel k Bienertu domobranski minister Georgi, ki je imel prej konferenco z vojnim ministrom Schönaichom in ogrskim domobranskim ministrom radi predlog delegacijam.

VREME.

Dunaj, 16. septembra. Danes naznanja dunajska vremenska opazovalnica, da se pripravljajo viharji.

ARGENTINSKO MESO.

Trst, 16. septembra. Danes je došlo v Trst odposlanstvo nižjeavstrijskega obrtnega društva, ki je poslano sem, da prouči kakovost argentinskega mesa. Odposlanstvo se je podalo takoj na argentinski parnik »Alice«, kjer je odposlanstvo pozdravil ameriški poslanec z željo, da bi narastel uvoz argentinskega in ameriškega mesa. Za odposlanstvo je bil na parniku napravljen guljaž iz argentinskega mesa ter so udeleženci jedli jako hvalili. Navzoči mesarji so si argentinsko meso natančno ogledovali.

ŽIVINA IZ FRANCOSKE.

Dunaj, 16. septembra. Švicarski izvozni svet je sklenil, da se sme francoska rogata živina voziti po Švici na dunajski trg.

KOLERA.

Dunaj, 16. septembra. Na 38 let stari Mariji Travniček, svakinji obolenega in že v Franc Jožefovi bolnici se nahajajočega Franceta Travnička, so dognali, azijsko kolero.

Budimpešta, 16. septembra. V Požunu je ena oseba obolela na sumljivih znakih, podobnih koleri, v Mohaču 3, v Zemunu 1.

SESTANEK TREH VLADARJEV.

Frankobrod, 16. septembra. Listi javljajo, da se koncem septembra sestanejo v Wiesbadnu angleški kralj, nemški cesar in ruski car. Sestanek bo namenjen ohranitvi miru.

INŽENIR SABLATNIG S SVOJIM LETALNIM STROJEM PONESREČIL.

Dunajsko Novo Mesto, 16. septembra. Inženirju Sablatnig-u so se danes pri poletu avtomobilna očala tako predstavila, da je padel. Letalni stroj je poškodovan, Sablatnig je pa nepoškodovan.

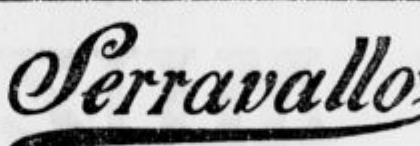
Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm					
Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo
15	9. zveč.	737'6	13'6	sl. jug	jasno
16	7. zjutr.	39'2	10'3	sl. svzh.	megla
	2. pop.	38'5	21'0	brezvetr.	jasno
Srednja včerajšnja temp. 15'4, norm. 14'9.					

Kurzi efektov in menjic.

dne 15. septembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	19350
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9350
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9730
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9740
Avstrijska zlata renta	11580
Avstrijska krona renta 4%	9350
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	8360
Ogrska zlata renta 4%	11215
Ogrska krona renta 4%	9180
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	81
Delnice avstrijsko-ogrške banke	1846
Kreditne delnice	66420
London vista	24002 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark 20 mark	11742 1/2
20 frankov	2348
Italijanski bankovci	1906 1/2
Rublji	9460
	254 1/2

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzročila slast do jedi, okrepla živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

TRZNE CENE

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 16. septembra

Pšenica za oktober 1910	9'82
Pšenica za april 1911	10'23
Rž za oktober 1910	7'31
Rž za april 1911	7'74
Oves za oktober 1910	7'92
Oves za avgust 1910	8'29
Koruzna za maj 1911	5'76

Trgovski pomočnik in učenec

se sprejmeta v trgovino z mešanim blagom. Reflektantje naj se oglasijo do dne 20. t. m. na upravnistvo „Slovenca“. 2627 6—1

Enonadstropna hiša

majhna se proda iz proste roke v Rožni dolini štev. 217 pri Ljubljani, ležeča nasproti peka. 2623 12

Deklica

stara 20 mesecev, se odda na rejo vdovi ali boljši rodbini brez otrok, ki ima veselje do otrok. Želi se čednost in dobra vzgoja. Prijazne ponudbe pod »Deklica« št. 100 poštneležeče tu. 2679 2

Prodajalka

zmožna samostojno voditi trgovino z mešanim blagom išče službe. Založi lahko tudi nekaj kavcije. Naslov pove uprava lista.

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob in kabineta z pritliklinami, je za november-termin oddati. Stanarina znaša K 300.—, Vpraša se Tržaška cesta št. 4. 2655

Mebilirana mesečna soba

event. s popolno oskrbo se odda takoj ali s 1. oktobrom Pod Rožnikom, Večna pot 3 (uradniške vile). 2664 3

V nedeljo, 25. t. m. ob 4. uri pop.

oddalo se bo v Banjaloki pri Kočevju

na zmanjševalni dražbi

kritje župne cerkve

istotam, s pocinkano pločevino.

Pojasnila daje župni urad v Banjaloki pri Kočevju. Stavbeni odbor si pridržuje pravico delo oddati ponudniku ne glede na ceno. 2669 2

Prijazna, meblovana MESEČNA SOBA

s posebnim vhom se odda s 1. oktobrom v Šiški, Vodnikova cesta 88. 2675 2

Kleparski pomočniki

se takoj sprejmejo proti dobremu plačilu pri trvdki L. M. Ecker v Ljubljani. 2676 2

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarono, rumeno in rujava za parkete ali polikane
ila priporoča v škatljah po en, pol in četrti kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1143 04

? I ?
I K O
? O ?

Najboljša ura sedajnosti: zlata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena
se dobi samo pri **H. SUTTNER, Ljubljana, Mesni trg**
Lastna tovarna ur v Svici. 2018 Tovarniška varstvena znamka „IKO“.

? I ?
I K O
? O ?

Ant. Bajec
cvetlični salon
Pod Trančo št. 2,
poleg čevljar. mostu
Izdeluje šopke, vence, trakove.
Velika zaloga nagrobnih ven-
cev. Zunanja naročila točno.
Cene zmerne.

3662 52-1

Prihranite vsak dan

4-80 do 24 kron, ako za-
vzivate **železnato vino s**
kino lekarka Piccoli-ja v
Ljubljani z dnevnim iz-
datkom 18 vinarjev, mesto
kina železnatega vina, ki
ne vsebuje več železa, kot
navadno vino in kojega bi
morali izpiti eden do pet
litrov na dan, da bi do-
vedli organizmu potrebno
množino železa, kar bi pa
bilo radi alkohola le škod-
ljivo. Polliterska steklenica
Piccolijevega železnatega
vina 2 kroni. - Naročila
proti povzetju. 3281

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino

najboljše sredstvo 2501
4 steklenice (5 kg) franko K 4-
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

„KŮČ“

Oroslav Jezeršek

naznanja sl. občinstvu, da je prevzel modno trgovino

Karl Recknagelna

na Mestnem trgu ter isto popolnoma z novim blagom
založil. Blago, ki je še ostalo iz prejšnje zaloge, se
prodaja po zelo nizkih cenah, na kar se osobito cenj.
gg. šivilje opozarja. Blago bode vedno najboljše in
cene najnižje. 2638 3

Gospodična

ki je dovršila trgovski tečaj, želi vstopiti v službo
v kako pisarno ali trgovino kot strojeopisalka ali
blagajnicarka ali v kako primerno službo. Naslov
pove iz prijetnosti uprava tega lista. 2637

Valični mlin v Domžalah

I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

**Priporoča pšenično moko izvorske ka-
kovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.**

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-

čisti, sred-

stvo

Seydlin

Izdelovatelj

O. Seydl

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

2562 8

HIŠA

na prodaj blizu Ljubljane z go-
stilno in vso opravo, z lepim
vrtom, kletjo, ledenico, dalje vo-
zovi in konji. Proda se zaradi sta-
rosti. Hiša je pripravna tudi za
kako drugo obrt. Cena jako nizka.
Več pove upravništvo „Slovenca“.

Šolske knjige

za vse šole v najnovejših, odobrenih izdajah,
kakor tudi vse druge šolske potrebščine v naj-
boljši kakovosti in po zmernih cenah priporoča

Lav. Schwentner

2524

knjigotržec v Ljubljani, Prešernova ulica 3.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča svojo bogato zalogo cerkvenih in svetnih

MUZIKALIJ

Slednje, osobito klavirske posnetke za dvo- ali štiri-ročno za klavir (overture, opere, operete itd.)
razne koračnice, salonske in druge skladbe. Veliko izbero pesmi za eno-, dvo- ali večglasno
petje, kompozicije za instrumentalno godbo, šole za razne instrumente, kakor: za gosli, vijolo,
čelo, flavto, rog, citre, kitaro, tamburico, harmonij, orgle, klarinet itd., najlepše tercete, kvartete,
in kvintete za klavir ali druga godala, s ali brez spremljevanja drugih instrumentov.

Opozarja se zlasti na zalogo

„Universal Edition“

katero se posebno priporoča od c. kr. ministrstva za uk in bogočastje in se odlikuje po svojem
tisku, zunanji obliki, popolnosti in solidni ceni. — Na razpolago so tudi skladbe drugih zalog,
kakor Edition Peters, Steingräber, Litolf, André, Cranz in ljudska izdaja Breitkopf in Härtel.

Ceniki omenjenih zalog se na željo pošiljajo brezplačno in poštnine prosto; tudi
skladbe se pošiljajo na ogled proti povrnitvi poštnine.